

Література

1. Бабійчук А.Б. Напрямки вдосконалення системи оподаткування в Україні // Фінанси України. – 1998. – № 10. – С. 99-102.
2. Баширов І.Х., Лазебник Р.М. Енергетична безпека України в контексті маркетингової концепції: Тематичний збірник наукових праць. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2006. – С. 159-166.
3. Булеев И.П. Инновационная деятельность предприятия и государства // Прометей. – 2006. – № 1(19). – С. 41-45.
4. Василенко В.О., Шматько В.Г. Інноваційний менеджмент. – К.: ЦУЛ, 2003. – 440 с.
5. Гейер Г.В. Управление в условиях инновационной конкуренции: Монография. – Донецк: Норд-Пресс, 2006. – 325 с.
6. Дорош Н.Ш. Податкова система України і розвинутих зарубіжних країн // Фінанси України. – 1998. – № 6. – С. 75-82.
7. Дубницький В.И. Механизм управления маркетингом промышленного комплекса региона. – Донецк: ИЭПИ НАН Украины; ООО «Юго-Восток, Лтд», 2003. – 314 с.
8. Ілляшенко С.Н. Управління інноваційним розвитком: Навч. посіб. – Вид 2-ге, перероб. і доп. – Суми: ВТД „Університетська книга”; К.: Видавничий дім „Княгиня Ольга”, 2005. – 324 с.
9. Ілляшенко С.Н. Маркетинговий підхід к виведенню інновацій на ринок // Маркетинг и реклама. – 2004. – № 12(100). – С. 38-45.
10. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізація: Монографія / Л.Л. Антонюк, А.М. Поручник, В.С. Савчук. – К.: КНЕУ, 2003. – 394 с.
11. Караван Н.А. Характеристика інноваційної діяльності країни // Прометей. – 2004. – № 2. – С. 74-78.
12. Ландик В. Управление инновационным потенциалом предприятия в условиях переходной экономики: проблемы и опыт // Економіст. – 2001. – № 12. – С. 53-55.
13. Маркетинговое обеспечение региональной экономической политики: Монография / В.Ф. Бевзенко, И.Х. Баширов, Р.М. Лазебник, А.Н. Альшев. – Донецк: ООО «Юго-Восток, Лтд», 2003. – 168 с.
14. Прокопишин Л.М., Карковська В.Я. Активізація інноваційно-інвестиційної діяльності машинобудування України // Прометей. – 2007. – № 3(24). – С. 81-86.
15. Сенчуков В. Оптимальная система налогообложения // Экономика Украины. – 1999. – № 3. – С. 56-60.
16. Статистичний щорічник України за 2006 р. – К.: Консультант, 2007. – 551 с.

Поступила до редакції 06.10.08

© О.М. Омельченко, Р.М. Лазебник,
Л.В. Макоtkіна, М.О. Омельченко, 2008

УДК 330.341.2

О.М. Бойко*

ОСОБЛИВОСТІ МЕХАНІЗМІВ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ В УКРАЇНІ

В теоретико-методологічному аспекті визначено поняття регіон. Визначено особливості механізмів регулювання розвитку інноваційної діяльності в Україні на рівні регіону.

В теоретико-методологіческом аспекте дано определение регион. Выделены особенности механизмов регулирования развития инновационной деятельности в Украине на региональном уровне.

Постановка проблеми. Процес активізації інноваційної діяльності промислових підприємств в контексті просторового розвитку продуктивних сил на регіональному рівні

набуває особливої актуальності. В першу чергу це пов'язано з проголошенням Україною євроінтеграційного курсу розвитку. Отже, без інноваційної переорієнтації державної політики

* Бойко О.М. – провідний науковий співробітник Ради по вивченню продуктивних сил України НАН України, канд. екон. наук, с.н.с., м. Київ.

та без підвищення інноваційної активності промислових підприємств неможливо досягти зростання ефективності і конкурентоспроможності вітчизняного промислового виробництва.

Становлення та розвиток організаційно-економічного, державного механізмів регулювання інноваційної діяльності промислових підприємств можливе лише за умови включення інноваційних факторів до соціально-економічного розвитку держави. Ключовим фактором, який здійснює вплив на технологічний розвиток і визначає швидкість розробки, освоєння науково-технічних новинок є пошук нових джерел інвестування інновацій, запровадження ефективних механізмів їх реалізації та використання в сучасній економічній системі України.

Аналіз публікацій. Особливості регулювання інноваційної сфери діяльності висвітлювали в своїх наукових працях такі видатні фахівці, як В. Александрова, Ю. Бажал, А. Беляєв, Е. Дж. Блейклі, С. Воеводін, А. Гальчинський, А. Гапоненко, В. Геєць, В. Гунський, О. Денщик, М. Долішній, Г. Дробинко, С. Ілляшенко, О. Оболенський, В. Роговий, Д. Стеченко, С. Хорошухін, Н. Чухрай, А. Щеголь, Є. Юдін та ін.

Мета статті – визначити поняття регіон та особливості механізмів регулювання розвитку інноваційної діяльності в Україні.

Виклад основного матеріалу. Розвиток економіки країни на регіональному рівні, як елемент знань в межах економічної теорії та, як інституціональний елемент господарської системи перебуває у постійному розвитку та дослідженні. Йому притаманна складність та суперечливість.

На сьогодні існує декілька підходів щодо визначення поняття регіон. Воно є похідним від латинського слова “region”, що в перекладі означає область. Під поняттям регіон слід розуміти область, район, частку держави, що має сталі економіко-географічні та етнічні відмінності або групу чи об’єднання держав-сусідів, близьких за національним складом та культурою або однотипні за суспільно-політичними устроями, які являють собою економіко-географічний район світу.

Поняття регіон має й інше тлумачення. З позицій економіки, географії його трактують як синонім широко вживаного поняття район, з метою визначення територіальних таксономічних одиниць певного класу в конкурентній системі таксонування для позначення таксонів чи будь-яких територій. Отже, регіон – це територія чи акваторія, яка найчастіше значна за своїми розмірами, не обов’язково є таксономічною

одиницею у будь-якій системі територіального поділу.

На особливостях тлумачення даного поняття регіон також наголошував Долішній М. На його думку регіон являє собою “певну територіальну одиницю, яка вирізняється серед інших одиниць такого ж рівня специфічними рисами (географічними, геологічними, економічними, етнографічними тощо)”.

Деякі дослідники серед яких Аведян Л., Афанасьєв М., Шемаєва А. вважають, що регіон є “продуктом матеріальних сил в історії і змінюється в результаті як зовнішніх, так і внутрішніх ініціатив”. Інші учені, такі як Дружинін В., Оболенський О. розглядають регіон “як формально складну організацію, що має набір взаємопов’язаних цілей і завдань, визначених потребами населення, його окремими соціальними групами” [5]. Лобас В. наголошує, що під регіоном “...незалежно від його масштабного рівня розуміють соціально-культурну, природно-ресурсну, господарську і економічну систему, якій притаманна своя традиційно сформована соціальна організація суспільства, розселення, особливості життєдіяльності людей і їх ціннісні орієнтації та інтереси” [6]. Дані судження є теоретичними.

На практиці під регіоном, як зазначає Глухачов Є., слід розуміти “адміністративно-територіальну одиницю – район або область”. Виходячи з цього під регіональною політикою необхідно розуміти розробку та реалізацію регіонального управління суспільним життям. Інше тлумачення поняття полягає у тому, що “форма державної економічної політики, спрямована на зміну регіональної структури економічної діяльності” [9, с. 451–452].

Основним завданням регіональної політики слід вважати забезпечення збалансованого комплексно-пропорційного розвитку регіону з метою функціонування його господарського комплексу та створення умов, в яких місцеве населення спроможне реалізувати власні можливості; розвиток ринкової інфраструктури на промислових підприємствах регіону; налагодження міжрегіонального при- і транскордонного співробітництва; здійснення децентралізації управління економікою; підвищення конкурентоспроможності продукції тощо.

Об’єктами регіональної політики вважають регіональний господарський комплекс (промисловість, будівництво, сільське господарство, зв’язок, транспорт тощо); соціальну інфраструктуру (наука, культура, освіта, мистецтво, побутове обслуговування, охорона здоров’я тощо); місцеве господарство (місцева

промисловість, комунальна власність, транспорт тощо); навколишнє природне середовище (вода, земля, корисні копалини, повітря, рослинний та тваринний світ); населення, трудові ресурси тощо.

До суб'єктів регіональної політики відносять органи державної та регіональної влади, державні організації та їх регіональні структури. Опосередковану участь у регіональній політиці здійснюють союзи підприємців, профспілки, політичні партії та ін.

Методологічною основою для формування інноваційної політики мають статі Закон України "Про стимулювання розвитку регіонів" №2850 (08.09.2005р.); Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2015р., затверджена Постановою Кабінету Міністрів України № 1001 (21.07.2006р.); Концепція державної регіональної політики, затверджена Указом Президента України №341 (25.05.2001р.); Концепція науково-технологічного розвитку України, затверджена Постановою Верховної Ради України №916 (13.07.1999р.) та інші нормативно-правові документи.

Формування інноваційної політики базується на основі врахування специфічних чинників, серед яких вирізняють переваги регіону щодо залучення інвесторів (вітчизняних та іноземних). На жаль, вітчизняний інвестор практично не вкладає кошти у розвиток виробництва. Отже необхідно створити умови, які сприяли б залученню таких інвестицій у найбільш привабливі регіони країни та види економічної діяльності.

Залучення іноземних інвестицій повинно здійснюватись на основі врахування мети та завдань державних і регіональних програм щодо структурної переорієнтації виробництва, цільових програм галузевого (види економічної діяльності) та, міжгалузевого розвитку, конверсії, розвитку експортного потенціалу (країни СНД, Близький Схід, Африканський та Латиноамериканський континенти).

Одним із доцільних напрямів залучення іноземних інвестицій в Україну є поетапний перехід від імпорту невеликих партій технологічного обладнання та інших товарів виробничого призначення (з метою дослідження та освоєння ймовірного ринку збуту продукції) до створення спільних підприємств з подальшою їхньою експансією на міжнародний та світовий ринки. Спостерігається дія жорсткої конкуренції. Успішність реалізації даного напрямку залежить від послідовності та радикальності здійснення економічних трансформацій.

Вдосконалення політики щодо залучення іноземних інвестицій сприятиме вирішенню пер-

шочергових проблем, серед яких [7; 8; 11; 16]:

забезпечення економічного та соціального розвитку регіону на основі раціонального використання потенціалу (ресурсного, людського, економічного тощо), відтворення місцевих ресурсів, охорони навколишнього природного середовища;

реалізація стратегії розвитку регіонів та сприяння формуванню високоефективної структури економіки;

прийняття законів та нормативно-правових актів єдиним пакетом відносно іноземного інвестування;

розробка концепції (програми) у якій необхідно зазначити мету залучення іноземних інвестицій, виділити пріоритетні напрями діяльності, механізми реалізації тощо;

здійснення політики протекціонізму для підтримки вітчизняних товаровиробників та захисту перспективних видів економічної діяльності;

встановлення інвестиційних пільг (податкових, тарифних, регіональних). Створення пільгового податкового режиму для інвесторів усіх форм власності, які вкладають капітал у проекти з визначенням регіонального пріоритету сприятиме поліпшенню інвестиційного клімату в регіоні, стимулюватиме вітчизняних та іноземних інвесторів;

регулювання питань власності відповідно до існуючих міжнародних стандартів;

заохочення спільного фінансування інвестиційних проектів вітчизняними та іноземними інвесторами з метою залучення сучасних виробничих, маркетингових, управлінських та організаційних інновацій;

формування загальноприйнятої інформаційної мережі інвестицій, консалтингових та аудиторських фірм (джерело достовірної інформації щодо інвестиційних можливостей регіону, видів економічної діяльності, підприємств тощо). Також необхідно враховувати рівні зайнятості населення, підприємницької діяльності, відтворення трудового потенціалу, соціальної інфраструктури, екологічної безпеки тощо.

На сьогодні прийнято виділяти два механізми регулювання розвитку інноваційної діяльності промислових підприємств в Україні в контексті просторового розвитку продуктивних сил на рівні регіону: організаційно-економічний та державний [1].

Протягом останніх років в Україні спостерігається зниження сукупного попиту на товари вітчизняних виробників, внаслідок зниження купівельної спроможності споживачів, загострення конкуренції, морального старіння продукції, технологій, техніки, відсутності

інвестиційних ресурсів, низького рівня підготовки кадрів щодо роботи в сучасних ринкових умовах. Тому, для більшості підприємств актуальною є проблема перебудови організаційно-економічного механізму відповідно до нових умов (задоволення потреб і запитів споживачів, вирішення питань пошуку і реалізації існуючих, перспективних ринкових можливостей, особливо можливостей інноваційного розвитку).

Формування організаційно-економічного механізму регулювання інноваційної діяльності промислових підприємств в контексті просторового розвитку на рівні регіонів має відбуватись на принципах системності; комплексності; орієнтації переважно на інноваційний шлях розвитку; орієнтації новацій на задоволення потреб і запитів споживачів; підтримки рівноваги між споживанням і відновленням природних ресурсів; альтернативності варіантів розвитку; підтримки компромісу між ступенем ризику й очікуваними результатами; гнучкого реагування тощо. Розглянемо лише деякі з них. Принцип системності складається з сукупності елементів, які перебувають у взаємозв'язку та взаємозалежності один з одним, створюють певну цілісність та єдність. Серед системних принципів вирізняють: цілісність, структурність, взаємозалежність системи зовнішнього середовища, ієрархічність, множинність описів кожної системи. Як система особливого класу організаційно-економічний механізм регулювання інноваційної діяльності є складною, адаптованою та динамічною системою імовірнісного характеру.

Принцип комплексності узгоджує аспекти функціонування організаційно-економічного механізму регулювання інноваційної діяльності промислових підприємств, як комплексність цілісних систем регулювання (ринкових механізмів, регулюючих і забезпечуючих механізмів, економічних механізмів підприємства, інструментів та методів регулювання інноваційним розвитком на рівні окремого підприємства).

Принцип орієнтації господарюючого суб'єкта орієнтований переважно на інноваційний шлях розвитку. Передбачає здійснення пошуку та використання нових способів, сфер реалізації власного потенціалу під впливом мінливих умов зовнішнього середовища. Отже, завдяки інноваціям відбувається адаптація підприємств до змін зовнішнього середовища. Необхідно зазначити, що це є основою виживання та тривалого розвитку.

Принцип балансу інтересів суб'єктів інноваційного процесу передбачає, що виробництво та реалізація інновацій приносить вигоду

абсолютно всім учасникам інноваційного процесу (інвестору, розробнику новацій, постачальнику, виробнику, збутовнику, споживачу та ін.).

На сучасних промислових підприємствах України, які характеризуються наявністю значних масштабів виробництва виробничі цілі досягаються за рахунок економічних, для чого необхідно змінювати технології в сторону забезпечення безупинного та замкнутого процесу природокористування, природоспоживання. Таким чином, розвиток шляхом виробництва та реалізації модернізованої чи нової продукції впровадження нових технологій повинно відбуватися у відповідності до принципу рівноваги між споживанням і відтворенням природних ресурсів. Особливого значення має для тих новацій, які потребують дефіцитних природних ресурсів або засновані на використанні матеріалів і технологій, наслідки застосування яких досліджені ще недостатньо.

В умовах перманентної нестабільності, постійних змін політичного, економічного, екологічного середовища розвиток майбутніх подій майже завжди має альтернативний характер. Отже, існує декілька можливих наслідків прийнятого рішення, яким притаманна різна ймовірність розвитку. Тому на нашу думку необхідно розробляти декілька варіантів та мати відповідні ринкові стратегії.

Об'єднання наведених принципів у єдиний комплекс дозволяє розглядати організаційно-економічний механізм регулювання інноваційної діяльності промислових підприємств у якості адаптивної відкритої системи, якій характерно ймовірнісний характер та функціонування в сучасних ринкових умовах. Завдяки такій системі принципів можна одержати синергетичний ефект. Отже, створюються умови для прогресивного розвитку на основі інновацій не лише, як окремих суб'єктів господарської діяльності, а суспільства в цілому.

Мікрорівень організаційно-економічного механізму регулювання інноваційної діяльності промислових підприємств складається з структурно-функціональних систем. Серед них вирізняють прогнозування та планування розвитку, мотивацію, організацію, а також систему інформаційного забезпечення.

В умовах ринкової економіки основою системи виробничого та фінансового планування є аналіз кон'юнктури ринку, прогнозування можливих напрямів її зміни. Дана система складається з наступних підсистем: аналізу ринку, аналізу власних можливостей, прогнозування розвитку, планування розвитку ринкових можливостей.

Система мотивації реалізує таку функції, як

мотивацію (підприємництва, розвитку виробництва, праці, споживання нової продукції). Її елементи спрямовані на приведення у відповідність цілей та стимулювання діяльності підприємства на рівні регіону.

Система організації реалізує такі функції, як виділення пріоритетів і переваг у діяльності суб'єктів господарювання; формування, перебудова організаційних структур управління та організаційно-економічних зв'язків з метою реалізації пріоритетних напрямів інноваційного розвитку; ресурсне забезпечення формування цільових ринків; здійснення контролю за процесами інноваційного розвитку в умовах змін зовнішнього та внутрішнього середовища тощо.

Функціонування систем організаційно-економічного механізму регулювання інноваційної діяльності промислових підприємств на рівні регіону пов'язано з переробкою значного обсягу інформації, її обміном між системами та рівнями. Збір, накопичення, збереження та аналіз необхідної для цього інформації забезпечується за рахунок дії системи інформаційного забезпечення.

Організаційно-економічний механізм регулювання інноваційної діяльності промислових підприємств за регіонами в Україні є багаторівневим та полісистемним. Досягнення мети у такому механізмі відбувається за допомогою інноваційної, інвестиційної та виробничо-збутової діяльності господарюючих суб'єктів щодо виявлення та використання існуючих, перспективних можливостей відбувається лише за рахунок узгодженої взаємодії всіх його систем та складових, а також при збільшенні структурної цілісності. Узгодження роботи всіх систем забезпечує система мотивації, яка є узгоджуючою та об'єднуючою.

Дія організаційно-економічного механізму регулювання інноваційної діяльності промислових підприємств в межах будь-якого регіону відбувається за рахунок дії механізму державного регулювання та стимулювання. Формування стратегії держави щодо регулювання інноваційної діяльності містить наступні складові: економічне зростання, повну зайнятість, економічну ефективність, стабільний рівень цін, економічну свободу, справедливий розподіл доходів, економічну забезпеченість, збалансованість зовнішньоекономічних відносин.

Особливості регулювання інноваційної діяльності промислових підприємств України на регіональному рівні пов'язані з недосконалістю існуючої законодавчої бази. Так, наприклад чітко невизначені межі та форми участі держави у вирішенні проблем щодо стимулювання та

підтримки інновацій. На нашу думку створенню узгодженої правової системи сприятиме поділ функцій державного регулювання інноваціями на загальні та спеціальні. До складу загальних функцій державного регулювання інноваційної діяльності промислових підприємств належать: державне нормування, державний контроль та моніторинг, державне прогнозування та планування, державне стимулювання, державне регулювання та координування. Серед спеціальних функцій державного регулювання вирізняють державний фінансовий контроль, державне регулювання економіки та ін.

Згідно Закону України „Про інноваційну діяльність”, державне регулювання інноваційної діяльності здійснюється шляхом визначення та підтримки пріоритетних напрямів інноваційної діяльності державного, галузевого (види економічної діяльності), регіонального та місцевого рівнів; формування й реалізації державних, галузевих, регіональних та місцевих програм; створення нормативно-правової бази та економічних механізмів щодо підтримки, стимулювання інноваційної діяльності; фінансової підтримки виконання інноваційних проектів; встановлення пільгового оподаткування суб'єктів інноваційної діяльності; підтримки формування та розвитку сучасної інноваційної інфраструктури.

Засобами державного регулювання інноваційної діяльності в Україні є [2; 6]:

закони та законодавчі акти, які здійснюють регулювання економічної діяльності, а також контролювання щодо їх виконання;

обсяги і джерела інвестування інновацій (розробка довготривалих концепцій розвитку держави та її регіонів, виконання цільових програм, спрямованих на розвиток певних видів економічної діяльності чи виробництва);

асигнування, дотації з Державного і місцевого бюджетів, норми і нормативи. Використовуються у якості базового елементу при розробці територіальних планів, обґрунтуванні варіантів розвитку країни;

ціноутворення, впливаючи на яке держава здійснює коригування процесу функціонування економіки в напрямку досягнення рівноваги цін на товари та послуги. Для цього необхідно розробити конкретні заходи, які сприятимуть забезпеченню переходу до ціни рівноваги;

ставки податків, пільги з оподаткування. Вони є найбільш відомим засобом регулювання економічних процесів. Податки є складовою фіскальної політики держави (вирішення економічних проблем за рахунок державного бюджету відбувається завдяки певній системі оподаткування та урядових видатків), оскільки

податкові надходження до бюджету забезпечують державу фінансовими ресурсами. Податкові пільги для підприємств в Україні повинні бути чітко визначені за напрямками пільг та діяти не менше 5 років;

відсотки за кредит і державні гарантії;

державні замовлення і закупівлі (процес певною мірою стимулює розвиток пріоритетних видів економічної діяльності, виконання міждержавних угод, експортно-імпортних операцій, впровадження нових технологій);

мити і митні податки. Мито — це податки, які встановлюються на імпортні, а в окремих випадках і на експортні товари. Держава затверджує фіскальне мито на товари, які не виробляються підприємствами України. Захист українських виробників від конкуренції з боку інших іноземних виробників здійснюється за допомогою запровадження протекціоністського мита, яке зменшує перевагу іноземного виробника на українському ринку над вітчизняним виробником;

ліцензування, квотування, стандартизація, експертиза інвестиційних проектів. В умовах технологічної відсталості в Україні ліцензування суб'єктів інвестиційної діяльності спроможне забезпечити підвищення ефективності виробництва, а купівля ліцензій на виробництво продукції сприятиме розвитку економіки.

Квоти на імпортні товари вводяться з метою захисту національних виробників від іноземної конкуренції, зменшення обсягів імпорту, а також для поліпшення торговельного балансу.

Стандартизація пов'язана з комплексом умов, які розробляються та висуваються державними органами з технічного нагляду до будь-яких показників параметрів продукції з метою розповсюдження та безпечного використання. Якщо вимоги стандартів низькі, інноваційна активність зростає, ринок наповнюється неякісною продукцією, і навпаки, якщо вимоги високі відбувається обмеження інноваційної активності.

Метою експертизи інноваційних проектів є підвищення їхнього технічного рівня. Якісний рівень експертизи проектів може збільшувати чи навпаки, зменшувати рівень інноваційної активності за рахунок зменшення вимог експертизи;

підтримка інфраструктурних перетворень;

розробка та реалізація державних і цільових комплексних програм.

Механізм державного регулювання інноваційної діяльності промислових підприємств України на регіональному рівні передбачає економічний розвиток країни, підтримку показників низького рівня інфляції, високу інноваційну активність та зайнятість

висококваліфікованих кадрів.

Висновки. Отже розвиток інноваційної політики регіону полягає і у визначенні механізмів інституційно-ринкових перетворень; формуванні ефективно діючих ринків ресурсів, продуктів, а також їх інфраструктури. Інститутами у даному напрямку є ринки: власності, підприємницької діяльності, споживчих товарів, цінних паперів та інше.

Література

1. Советский энциклопедический словарь / Гл. ред. А.М. Прохоров. — 4-е изд. — М.: Советская энциклопедия, 1989. — 1632 с.
2. Афанасьев М.В. Инновационные процессы в системе государственного управления и местного самоуправления. Научное издание / М.В. Афанасьев, А.Г. Шемаева, Л.Й. Аведян та ін. — Харків: ХНЕУ, 2006. — 212 с.
3. Місцеве самоврядування в Україні // Бюлетень законодавства і юридичної практики. — 2002. — №10. — 446 с.
4. Дружинин В.В. Проблемы системологии (проблемы сложных систем). — М.: Советское радио, 1976. — 288 с.
5. Оболенський О. Професіоналізація державної служби та служби в органах місцевого самоврядування // Вісник державної служби. — 2005. — № 1. — С. 20-27.
6. Лобас В.М. Роль регионального управления в государственном процессе управления // Вісник державного університету економіки і торгівлі. Сер. економ. науки. — 2000. — № 8. — С. 78-82.
7. Ішук С.І. Розміщення продуктивних сил і територіальна організація виробництва. — К.: ПАЛИВОДА А.В., 2002. — 260 с.
8. Словник сучасної економіки МАКМІЛЛАНА / Пер. з англ. — К.: АртЕк, 2000. — 640 с.
9. Стеченко Д.М. Інноваційні форми регіонального розвитку. — К.: Вища школа, 2003. — 524 с.
10. Словарь иностранных слов. — М.: Русский язык, 1980. — 624 с.
11. Ансофф И. Стратегическое управление. — М.: Экономика, 1989. — 520 с.
12. Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента. — М.: Дело, 1992. — 702 с.
13. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент. — К.: МП “ИТЕМ” ЛТД, “Юнайтед Лондон Трейд Лимитед”, 1995. — 448 с.
14. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком: проблеми, концепції, мето-

- ди. – Суми: ВТД “Університетська книга”, 2003. – 278 с.
15. Ильяшенко С.Н. Формирование целевого рынка (Инвестиционная стратегия) // Бизнес Информ. – 1998. – № 21-22. – С. 52-54.
16. Волков О.І., Денисенко М.П., Гречан А.П. та ін. Економіка й організація інноваційної діяльності. – К.: ВД “Професіонал”, 2004. – 960 с.
17. Ильяшенко С.Н., Божкова В.В., Прокопенко О.В. Сравнительный анализ механизмов инвестирования в развитие рыночных возможностей отечественных предприятий // Механізми регулювання економіки, економіка природокористування, економіка підприємства та організація виробництва. – Т.1: Еколого-економічні проблеми інноваційних процесів. – Суми: ВВП “Мрія-1” ЛТД, 1999. – С. 73-81.
18. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 липня 2006 р. № 1001 “Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 р.”
19. Гончаров С.М., Кушнір Н.Б. Тлумачний словник економіста / За ред. проф. С.М. Гончарова. – Рівне: НУВГП, 2008. – 264 с.

Поступила до редакції 20.10.08

© О.М. Бойко, 2008

УДК 338.32.001.76

Ю.М. Могилов*

ІННОВАЦІЙНІ РЕСУРСИ, СТРУКТУРИЗАЦІЯ ТА МЕТОДИ ОЦІНКИ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Подані теоретичні визначення інноваційних ресурсів, їх структуризація в залежності від рівнів інноваційної діяльності. Визначено ресурсну складову інноваційного потенціалу та підходи до його складу, представлені методи оцінки інноваційного потенціалу підприємства.

Представлены теоретические определения инновационных ресурсов, их структуризация в зависимости от уровней инновационной деятельности. Определена ресурсная составляющая инновационного потенциала и подходы к его составу, представлены методы оценки инновационного потенциала предприятия.

Постановка проблеми. Основу стійкого економічного зростання підприємств на сучасному етапі є перехід їх на шлях розвитку інноваційної діяльності. Завдяки функціонуванню і розвитку інноваційного потенціалу на підприємствах створюються умови ефективного та раціонального їх функціонування і розвитку.

Аналіз публікацій. Питання теоретичного визначення інноваційних ресурсів підприємств, їх структуризації та методів оцінки інноваційного потенціалу присвячена достатня кількість публікацій вітчизняних авторів [1; 2; 5; 7]. Проте не запропоновано виділення складових інноваційного потенціалу.

Метою статті є розроблення рівнів інноваційної діяльності підприємства через

інноваційну політику, визначення ресурсної складової інноваційного потенціалу та методів оцінки інноваційного потенціалу підприємства, переваг і недоліків, які містять в собі кожний підхід і метод.

Для досягнення мети автором вирішені наступні задачі:

визначено головне завдання економічного зростання українських підприємств;

розглянуто сутність інноваційного потенціалу як економічної категорії;

визначені рівні ресурсного потенціалу підприємства;

визначені рівні потенціалу, через інноваційну політику;

визначені складові інноваційного потенціалу

* Могилов Ю.М. – доцент кафедри економіки підприємства Західнодонбаського інституту економіки і управління, м. Павлоград.